

Cehii nu vor să cedeze. Mercurul s'a deschis earăși Reichsrathul sau statul împărătesc din Viena. Intreagă ședința, care a ținut dela 11 ore înainte de amiază până după amiază la orele 4, — a fost ocupată cu citirea petițiilor numeroase, prezentate Reichsrathului. Într'acestea ministrul-president Körber a negociat într'una pe coridor cu conducătorii partidelor, despre felul cum ar pute să desminte pe Cehii dela continuarea obstrucției. Tocmai la orele 4 după amiază a vorbit ministrul-president Körber, întrerupt în continuu din partea Cehilor. Dinsul și-a făcut atenție pe aceștia, să caute a se împăca odată; e ora cea din urmă. „E peste putință, — a zis prim-ministrul Körber, — ca lucrarea parlamentului să fie și mai departe împiedecată. A sosit ora din urmă; grijii, să nu areți cauză de-a regreta ceea-ce ați servit!“ — Astfel și-a încheiat vorbirea ministrul-președinte Körber, tocmai la finea ședinței.

Cehii însă — nu vor să cedeze!

Retragerea d-lui Dr. M. Polyt. În ultimul său număr „Branik“ aduce știrea că dl. Dr. M. Polyt, șef al partidului liberal sârbesc, cel care a presedat la 1895 congresul din Budapesta al naționalităților, se retrage cu desăvârșire din politică și și va consacra timpul numai afacerilor sale ca avocat al consistoriului din Carlovitz.

Retragerea aceasta pentru partid este o pierdere. Poate să fie însă un motiv mai puțin de curiozitate între Serbi. Radicalii dela „Zastava“ n'aveau adică încredere în dl. Polyt de mult, din cauză că îl știau pendent de patriarhul Brancovici, contra căruia în congres există o formidabilă majoritate.

Din Dietă.

— Ședința de la 7 Iunie n. —

După vacanța din urmă, Dieta ungară (7 l. c.) a avut prima ședință, sub presidența lui Perczel Dezso.

Mai întâiu a fost citită o întreagă serie de petițiuni și rapoarte intrate la presi-diu în timpul din urmă. După asta ministrul de finanțe Lukács László a prezentat camerei un raport despre cheituielile afa-cerilor comune; ear presidentul a raportat, că deputații Olay Lajos și Major Ferencz, au înaintat Dietei o interpelație de urgență în afacerea catastrofei sau a nenorocirii de Lună la trenul electric din Budapesta.

Alfel la ordinea zilei a fost: proiectul de lege despre staticarea instituțiilor veterinarilor, la care au vorbit mai mulți deputați. Li-a răspuns pe rând ministrul resortului, Daranyi Ignác, care, între altele, a accentuat, că nu este în țară altă afacere, care ar fi atât de dezvoltată ca starea sanitară a vitelor, și că în privința aceasta Ungaria ține concurența cu străinătatea.

Consistor plenar.

Eri, la orele 10, s'a intrunit la curtea episcopescă Consistorul plenar, sub presidența P. S. Sale Episcopului Goldis.

Membrii cei noi au depus cu acest privilegiu jurământul. Trei dintre membrii cei noi, descoperind că sunt înrudiți cu membrii vechi ai Consistorului, n'au depus jurământ.

O dovadă este și aceasta, că în era inaugurată de Episcopul Goldis însuși Sino-dul ține ca să nu se mai repete, ca în trecut, adunarea la un loc a celor înrudiți. Se înlătură astfel până și umbra de bănuială, că în afaceri obștești s'ar da privilegiu cuiva de a se conduce de simpatii și că în anume cauze ar pute să se dea judecăți parțiale, ca sub Mețianu.

După Consistorul plenar, senatul bisericesc, școlar și episcopesc au ținut ședințe, rezolvând mai multe afaceri urgente și însemnate.

Din Bucovina.

Cernăuți, în 4 Iunie 1900.

Publicul român din Cernăuți a pregătit o primire frumoasă deputatului Dr. G. Popovici, care avea să se reîntoarcă Vineri din Budapesta. Vineri s'a adunat la gard un public distins, domni și doamne. Dl. Dr. Popovici n'a sosit însă decât Vineri seara. Totuși studențimea și un număr de domni avisați telefonic au aclamat pe deputat cu însușite strigăte de „trăiască“.

Revoluție în China.

De câteva zile știri despre lucruri mari și foarte îngrijitoare sosește earăși din China departată.

Este și acolo, ca în alte câteva țeri, o societate politică în mijlocul poporului, o societate social-democratică, fiind însăși împărăția cea mare chineză — un stat democratic, saturată cu învățături socialiste. După arma ce-o folosesc în pumn, membrii acestei societăți sunt numiți de Englezi: — boxerii, ear urăsc din inimă ori-ce elemente străine năpăstuite în țară, îndeosebi însă pe comercianții englezi și pe misionarii religioși.

Comercianții englezi și germani au devenit în China oamenii cei mai nesuferiți, fiindcă vin în țară ca speculanți și după un an doi se departează încărcăți de bogății. Pe lângă asta ei tractează atât de rău, atât de neuman cu bieții Chinezi, ca și când ei ar fi domni acolo și aceștia sclavii.

În timpul mai din urmă Europeanii duși în China au început să clădească acolo de a lungul și de-alatul țării căi ferate foarte scumpe, în timp ce lor din partea statului chinez li-s'au asigurat venit de 6%.

O asemenea cale ferată construiesc Belgianii, dela Peking până jos la Hangkau, alta Rușii sub pază de trupe cuceresc și Germanii tot păziți de soldați de-al lor. Aceste împregiurări astfel și amărăse foarte mult pe poporul chinez, atât de conservativ, când el, ca garanție, trebuie să plătească dare, și asta apoi o consumă străinii; bieții Chinezi trebuie să lucreze la trenuri ca vitele, ca la o muncă silnică, deși ei urăsc din suflet drumul de fer, prin care străinii dau navală în inima țării, le strică cu desăvârșire mijloacele lor de comunicațiune și le străcesc țeara; le iau terenul de sub picioare și pânea din gură. Împinși de aceste gânduri și isprăvi străine, — boxerii chinezi s'au resculat împotriva Europeanilor.

Încă la 1898, luna Octomvrie, când împărăteasa Cu-Hsi a luat în mână sa puterea și pe nepotul său-împărat Kuang-Su, pentru înclinația lui spre reforme moderne l-a înfundat în închisoarea palatului, — atunci deja s'a observat, că reacția aceasta avea drept țintă goana împotriva străinilor. Pe străzile Pekingului au fost atacați reprezentanții diplomației englezi și misionarii americani. O spaimă mare cuprinsese pe diplomații europeni, că au comandat la Peking miliții engleze, germană și rusească pentru a-și apăra siguranța personală în capitala marelui imperiu al cerului. Văduva împărăteasă a Chinei a trebuit să cedeze; ba Germanii au cucerit chiar curtea chineză, ca împăratul să primească la palat pe prințul german Henrich întocmai ca pe un personaj egal în rang cu împăratul chinez.

La toate acestea curtea din Peking nu s'a opus pe față, n'a culezat să rupă relațiile cu diplomații străini din Peking, nici cu puterile europene. Dar în schimb pretuinderea a scos din guvernamentul țării pe toți aderenții civilizației europene umplând toate oficiile cu mandarinii cei conservativi. Ear' aceste măsuri, lucru foarte firesc, au încurajat tot mai mult poporul chinez împotriva Europeanilor.

La început știrilor despre reșcoală nu li-s'a dat mare atențiune, deși misionarii religioși și mai mulți creștini chinezi săceau măcelăriți pe străde, căci acestea nu erau cazuri rari în împărăția chineză. Au urmat apoi atacurile în contra drumurilor de fer dela Peking spre mează și în contra inginerilor belgieni. Nici astea însă n'au fost privite ca primejdii mai mari și reprezentanții puterilor s'au mulțumit cu protestele prin care cereau satisfacție dela guvernul de externe al Chinei.

Mișcarea dușmănoasă însă încontra Europeanilor a crescut din zi în zi. Reșcoala s'a dezvoltat tot mai mult și amenința groaznic între Peking și între golful de mare

Tien-Cin. Și în urmă s'a simțit trebuința de a se aduce armată la Peking pentru apărarea oficiilor diplomatice europene de-acolo. Nici miliția chineză n'a putut însă birui cu revoluționarii, fiind foarte probabil, că și ea consimțea cu planurile și procedarea acestora.

În urma acesteia trupe întregi de Englezi, Francezi, Americani, Italiani, Ruși și Japonezi au fost duse de pe corăbiile din portul Tien Cin în Peking; ear' după aceștia același lucru l'au făcut și Germanii, cum și Austriacii astfel, că azi toate oficiile diplomatice europene din capitala chineză sunt apărâte de trupe proprii, fără a se ține cont de protestul ministerului de externe al Chinei.

Toate aceste măsuri însă efect au avut numai asupra Pekingului și a curții, pe când Boxerii tot mai înțepitori își lătesc răscăla în contra străinilor, pe cari îi aprind și-iucid fără cruțare. Lucrările pe noua cale ferată au fost distruse cu desăvârșire astfel că reprezentantul Belgiei pretinde acum o despăgubire de 25,000,000 franci de la guvernul chinez.

Situația e așa de altfel, că foarte ușor se pot naște din actuala revoluție niște complicațiuni generale neașteptate și neprevăzute, cari să tulbure pacea lumii și să strîmbească din temelii vechia împărăție chineză.

Răsboiul buro-englez.

Cum se știe, Buri au părăsit și Pretoria și s'au retras între munți, unde vor să continue răsboiul și unde se găsește mai bine adăpostiiți.

În retragerea lor însă Buri au ținut să le mai arate Englezilor curagiul și vitejia, de care sunt călăuziți și mai departe în lupta lor pentru libertate.

Privitor la asta, cu data de 6 Iunie se telegrafează din Londra:

„Lordul Roberts raportează, că un batalion al infanteriei călare și al 18-lea batalion de Yeomary au intrat în luptă cu o trupă de Buri în apropiere de Lindley. Lupta a fost înverșunată și, în urmă, Englezii au fost siliți să capituleze. În ajutorul trupelor engleze a pornit generalul Methuen cu oștire numeroasă, dar a sosit prea târziu și astfel n'a putut să le ajute, deși 44 de miluri făcuse în timp de 24 ore în drumul său.

Relativ la intrarea Englezilor în Pretoria, din Londra se telegrafează cu data 6 l. c. n.:

În 5 l. c. Englezii au trimis la Buri un crainic pentru pace, care a pretins capitulația orașului. Comandantul Botha a oferit armistițiu pentru satorirea condițiilor de capitulare. Roberts a răspuns însă că cere capitulare necondiționată, altfel în zori el străbate în oraș, la ceea-ce Botha a răspuns, că nu va apăra orașul. El are încredere, că Englezii vor cruța femeile, copiii și averea cetățenilor. Dimineața pe la orele 9, trei înalți funcționari civili ai Pretoriei s'au prezentat la Roberts și i-au declarat, că vor să predea orașul. Doamna Krüger și soția comandantului Botha se găsește încă în Pretoria.

Școala de arte și meserii din Arad.

Recomandăm publicului român cu toată căldura școala de arte și meserii, înființată de câțiva ani în Arad, care și până acum a dat dovezi neîndoioase despre folosul și binefacerile sale pentru clasa mijlocie a societății.

Atrăgând aci îndeosebi luarea aminte a publicului nostru asupra ei, în următoarele publicăm și noi

— Condițiunile de primire —

La școala de meseriași a statului din Arad (aradi m.-kir. fa. és fémiparisiskola) se primește fiecare băiat de cetățean ungar, care a împlinit

1.) etatea de 12 ani și

2.) a terminat cel puțin 2 clase medii (civile, reale ori gimnasiale), însă sunt preferiți aceia, cari produc atestat școlar despre clasele a III ori a IV., deși ar avea secundă la finea anului.

Testimoniul școlar se aceluș

3.) Estras de botez.
4.) Invoiala părinților pentru a ține șia cariera de meseriaș.
5.) Atestat de vaccinare, la care tră va fi vaccinat din nou.

6.) Vizitarea prin medicul școlar Issekutz, pentru a se constata dacă nu suferă de nici o boală internă (tubercule, etc.).

7.) Toate petițiunile astfel aduse să se înainteze direcțiunei școlare m.-kir. fa. és fémiparisiskola tekintetes (săgának—Aradon) până la 1-a August a anul curent.

Petițiunile înaintate peste timpul restitui; petenții ceialaltii vor primi atatul în scris dela direcțiunea școlară August s. n. curent.

Cei primiți nu plătesc nici un didactru, afară de 3 fl., care se depune la direcțiune pentru folosirea mentelor din atelier; suma li-se restituie la finea anului. Cursul ține 4 ani, de amiază sunt oare de teorie, ear' amiază de la 2—6 elevii sunt ocupați la ateliere.

ULTIME STIRI.

Majestatea Sa despre Cehi. Eri, Majestatea Sa Monarhul primit în audiență pe Dr. Ebenhof, provinciei Austriei-de-sus.

Cu acest privilegiu Monarhul a spus: „O, de-ar merge toate așa de bine și în Reichsrath ca aici. Nu este verrat — a esclamat Monarhul — Cehii sunt nedreptățiți. Se cere bunăvoință, și atunci situația începe să limpezită“.

Boemia în fața revoluțiilor

Kramarz, fost president al Reichsrathului, a declarat unui ziarist: în cazul, dacă guvernul întreprinde proiectele de lege pe temelii 14, — în Boemia va izbucni o revoluție, ca și care nu s'a mai vădit (Red.)

Situația în Austria.

În ședința de eri, 7 l. c. n. Reichsrathului s'a continuat citirea sumelor de petițiuni prezentate din partea Cehilor obstrucția cehă, care a fost aspru osândită de partidele din dreapta. Cavalierul de vorskii a declarat, că vechia majoritate parut deja. De aceea, dânsul a găsit cale, ca încă în această ședință să facă un panegiric asupra acestei majorități.

Conspirație în contra regelui Serbiei.

Din Belgradul Serbiei earăși vești de groază. — În contra regelui Alexandru și a fostului rege Milan descoperit — nice-se — o conjurație care voia să le curme viața acum prin privilegiu călătoriei ce aveau să facă prin țară.

Ca loc pentru săvârșirea crimei designat orașelul Cladova, față de Turnul-Severin. În Cladova sunt întemnițați partașii atentatului anul trecut în contra vechii lui Milutin.

Asasinatul politic ar fi avut efectă Luna trecută. Complicită de cătenie — după-cum se telegrafează — fost descoperiți și prinși pe teritoriul mănesc. Intre aceștia se amintesc: Dr. Brancovici, fost comisar de poliție în Belgrad, și Iasa Ciavici, cațegiu. Am doi au fost ferecați și escortați la București.

Revoluția în China.

Bruzella, 7 Iunie. La ambasada aici sosește din China următoarea telegramă:

Europeanii fug în masse mari din orașele chineze, îndeosebi din Peking și Tien-Ciu, refugiându-se în Tientsin unde sunt concentrate flotele mari puteri europene.

Situația, pe zi ce trece, devine tot mai îngrijitoare și mai primejdiosă.

Archiereii vicari sau titulari.

Sinodul arhidieceșan în sesiunea din anul curent a luat concluziuni înaintarea arhimandritului arhidieceșan la treapta arhieriei. Ear' „Telegraful Român“ a publicat un lung articol, încearcă să motiveze deciziunea sinodului cu praxa existentă în oare-cari biserici parti-

Chestiunea nu e nouă; ea a fost discutată cu 21 de ani în urmă la congresul bisericesc din 1878 din scopul de vedere principal, recunoscându-se, că aparține competenței arhieriei episcopale, singur în drept să pronunțe asupra ei. Ceea-ce nu se prezintă însă ca parte a chestiunii este concretizarea deciziunii, cum am zice, botezarea arhieriei; sinodul arhidieceșan a adus deciziunea expres pentru arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu. Hic Ro los!

Not, precum la 1878, așa și acum suntem în contra ridicării vreunui vicar la treapta arhieriei, pentru-că implică instituirea de arhierii titulari sau episcopi fără eparchie, ceea-ce sfintele canoane și Statutul nostru organic nu permite, pentru-că, după canoane: *a) nici un episcop nu se hirotoneste fără eparchie, și b) în aceeași eparchie nu pot fi doi episcopi deodată.*

În guvernamentul bisericii autoritatea instituită de Isus Christos este arhieria, a cărui treaptă cea mai înaltă, episcopatul, îl posedă toți episcopii soli arminte și în comun. Dar' nici un episcop nu poate exercita arhieria de cât în întinderea fixată prin canoane, într-o circumscripțiune determinată. De aceea conferința ordinului episcopal se face, după dreptul canonic, numai în lipsa constatată de episcop în oare-care circumscripțiune, adevărat numai în eparchiele vacante. Căci episcopul, fără arhierie episcopală, este asemenea unui rege fără regat, este degradarea demnității episcopale.

De aceea părinții sinodului ecumenic al IV-lea în canoanele 6 legiuiesc:

„Nimeni să nu se hirotonească absolut (cu neatenție) nici presbiter, nici diacon, nici oricare din cei din tagma biserică, de cât osebii să se numească cel ce se hirotonește sau pentru biserică cetății, sau monahicească, sau pentru mănăstire. Ear' cei ce se hirotonesesc cu neatenție, a hotărât sfântul Sinod ca, acest fel de hirotesie să fie fără tării, și nicăieri să poată a lucra spre onorarea celui ce 'i-a hirotonisit“.

Cum-că hirotoniile de preot și cele de episcop nu se permit de cât pentru anumite parochii și anumite diecese, relese lămurit din tâlcuirea acestui canon la Zonara, care zice: „Nimeni să nu se hirotonească, decumva nu se va numi locul și cetatea, unde să rezideze, nici preot, nici diacon, nici alt oare-care superior ori inferior acestora, ci locul lui să fie declarat“. În acest înțeles se rosteste și fericitul Șaguna, zicând: „După canonul acesta (6. IV.) nu se iartă în biserică noastră episcopi, presbiteri, ori diaconi titulari, ci se demandă, ca la sfințirea de episcop parohia, la sfințirea de preot ori diacon parohial să se amintească în rugăciunea de chemarea Duchului sfânt. De aceea canonul acesta

legiuiește, ca toți aceia, cari se sfințesc de titulari episcopi, ori presbiteri, ori diaconi, să se considere ca nesfințiți și hirotonia lor să fie fără tării“.

Sfintele canoane însă, precum nu admit hirotonirea de episcopi fără eparchie, tot așa nu admit nici instituirea și funcționarea în același timp a doi episcopi într-o eparchie. Astfel sinodul prim de la Nicea, din incidentul reprimirii episcopilor Novatiani în stinul bisericii ortodoxe, a legiuit în canonul 8 următoarele:

„Ear' unde ar fi episcop al catoliceștii (ortodoxei) bisericii și ar veni oare-cari (episcopi) — este arătat, cum episcopul bisericii va avea direcția episcopului, ear' cel ce se numește episcop de către cel ce se zice curății (Novatiani) va avea cinstea presbiterului, afară de nu cumva 'i-s'ar pară episcopului însuși a-l împărtăși de cinstea numelui episcopesc. Și dacă aceasta nu 'i va plăce lui, va socoti un loc, ori de horepiscop, ori de presbiter, pentru cel ce se socotește negreșit a fi în cliros, ca să nu fie doi episcopi într-o cetate“.

În Pidalion canonul acesta se tâlcuiește astfel: „Eară Novatianul cel-ce mai înainte a fost episcop, să aibă pe singura cinstea presbiterului, afară numai de va voi episcopul ortodox să aibă și acela cinstea și numele gol de episcop, pentru-ca să nu se urmeze necuviința aceasta a fi doi episcopi într-una și aceeași cetate“.

În acest înțeles se pronunță canoniștii Balsamon Zonora și Aristen, susținând de-o potrivă principiul canonic că episcopii Novatiani, adevărați episcopi fără eparchie să nu aibă decât onorul numelui episcopesc, ear' nici decât și dreptul de a săvârși funcțiunile episcopale, ca să nu apară a fi doi episcopi într-o eparchie: „*Functiones tamen episcopi proprias, ne duo unius urbis episcopi sint, nequaquam exerceat... In una enim ecclesia duo non erunt episcopi*“ *)

Abaterile dela această regulă s'au considerat ca lucruri necanonice și înafară de lege. De aceea fericitul Augustin, hirotonit episcop ajutor lângă bătrânul episcop Valeriu în Hiponia, se escusă pentru neregularitatea aceasta, zicând, că nici el, nici Valeriu nu știau canonul nicean, care oprește astfel de hirotonire: „*In corporeposito, beatae memoriae patre et coepiscopo meo s ne Valerio, episcopus ordinatus sum, et sedi cum illo; quod concilio niceano prohibitum fuisse nesciebam, nec ipse sciebat*“ **) Insași noțiunea de episcop esclude instituirea de doi episcopi în același timp într-o eparchie, căci episcopul este expresiunea vizibilă și personificarea unității interne a bisericii; este centrul unirei creștinilor unei eparchie, precum Isus Christos este centrul bisericii universale.

S'a întâmplat însă în timpul invasiunilor barbare, dar se poate întâmpla și astăzi, ca oare-care teritoriu locuit de credincioși, vr-o eparchie, să fie ocupat sau cucerit de necredincioși, și din cauza aceasta să se desființeze sau să înceteze episcopia ortodoxă în acea eparchie, dar biserică nu poate abdice de dreptul său asupra eparchieilor ocupate de necredincioși, ci continuă și mai de-

*) Pandalact. can. bibl. Bodlean, t. tip. 70.
**) S. Augustin epist. 110.

parte a hirotoni episcopi pentru aceste eparchie. Astfel de episcopi consacrați posed de jure toate atribuțiunile și prerogativele de onoare și de arhierie în privirea eparchieilor pentru care sunt hirotoniți, și nu cad în categoria arhierieilor titulari, adevărați eparchie.

Învedereat, că sfintele canoane nu admit hirotonirile de arhierii fără eparchie, adevărați eparchie. „Telegraful Român“ însă, militând pentru înaintarea vicarului Dr. I. Pușcariu la treapta episcopală, provoacă la practica vieții bisericăști, la usul introdus în unele biserici particulare, dar foarte greșit, căci nu usurile locale, ci cele generale aprobate și recunoscute de întreaga biserică, care nu le oprește canoanele, au valoare și putere de lege în biserică. Obiceiul de a institui arhierii titulari pe lângă episcopii eparchieilor în România, noi l'am combătut și altădată ca anticanonice; tot așa și obiceiul introdus de curând în biserică din Bucovina și cel existent mai dinainte în biserică Rusiei, relativ la instituirea episcopilor vicari, este obicei local, pe care biserică ecumenică nu l'a adoptat, și nu l'arecunoaște de legal. În biserică bulgară legea organică permite în cazuri extraordinare, pe lângă episcopii bolnavi și neputincioși, a se hirotoni arhierii titulari ca episcopi ajutoari. În biserică celor patru patriarhate orientale, apoi în biserică din regatul Greciei și în biserică sârbească instituirea arhierieilor titulari nu există. Prin urmare, practica bisericii ecumenice se rosteste în contra instituirii arhierieilor vicari sau a episcopilor titulari. Și în bisericiile particulare, unde există, ea s'a introdus prin anumite legi speciale, tocmai pentru-că nu are basă în legile generale ale bisericii ortodoxe. Așa în România, în Rusia și în Bulgaria.

Biserică ortodoxă a Românilor din Ungaria și Transilvania nu are lege pentru instituirea arhierieilor titulari. Statutul organic nu prevede, ci, din contra, esclude chiar presupunerea admisibilității lor, ceea-ce reiese clar din dispozițiunea § lui 105, unde se zice, că după întărirea prealabilă a noului episcop pentru diecesa vacantă, acesta se sfințește prin metropolitul după rânduiala bisericăștii, dovadă că Statutul organic nu recunoaște ființa și instituirea arhierieilor titulari sau vicari. Altfel Statutul ar dispune în punctul acesta, ca și la alegerea de metropolit, că, după întărire, cel ales, „de este arhieriu“, se introduce îndată.

Așa-dar înaintarea vicariului arhieriscopesc Dr. Ilarion Pușcariu la treapta arhieriei, este esclusă nu numai prin sfintele canoane, ci și prin Statutul organic, legea fundamentală a bisericii noastre naționale; ear' prin deciziuni sinodale și congresuale nu se poate altera nici schimba o lege bisericăștii sancționată.

(„Biserica și Școala“)

Glasul Bihorului.

Protocol luat în conferința membrilor bisericii gr.-or. române din Beiuș, ținută în 30 Maiu 1900

Fiind de față: Dumitru Negreanu, Nicolau Diamandi, Dr. Gavril Cosma, Dr. Constantin Popoviciu, Alexiu Ardelean, Nicolau Cristea, Ioan Pinter, Ilariu Crișan, Aureliu Lazar, Mihaiu Potoran, Georgiu

Papp, Simeon Poenariu, Georgiu Popa, Teodor Cristea, Mihaiu Cosma, George Coroiu, George Papluca, Ioan Chidioșan, Nicolau Cristian, Vasilie Țit, Ioan Pantea, Dimitrie Sferle, Petru Moș, Ioan Lazar, Teodor Barbuș, Georgiu Ardelean, Paul Bodnar, și Teodor Popa.

Dumitru Negrean felicitând pe membrii bisericii gr.-or. române din Beiuș, adunați în număr atât de frumos, îi provoacă să-și aleagă un președinte și un notar.

Conferința cu unanimitate îl alege de președinte pe Dumitru Negrean, ear' de notar pe profesorul catichet Nicolau Diamandi.

Profesorul-catichet Nicolau Diamandi, descopere cauza intrunirii și face istoricul alegerii de vicar pentru Consistorul gr.-or. român din Oradea-mare, accentuând meritele nou alesului vicar, și în special bucuria și mângâierea, de cari trebuie să fie cuprins fiecare ortodox-român din diecesa Aradului, din cauza alegerii Prea Cuvioșiei Sale dlui protosincol Vasilie Mangra de vicar al Orăziilor-mari.

Trece apoi la protestul înaintat, contra acestei alegeri accentuând, că precum unii filii ai diecesei au dreptul de a-și exprima părerea lor chiar și cu periclitarea intereselor noastre vitale bisericăști constituționale, tocmai așa avem și noi dreptul ca fi adevărați filii ai diecesei a exprima părerea noastră asupra actului alegerii de vicar, și crede, că toți, cari au venit la această conferință consămțesc cu votul sinodului eparchieal, care l'a pus în fruntea Consistorului nostru de vicar pe P. C. Sa domnul protosincol Vasilie Mangra.

Conferința erupe în strigări frenetice la adresa P. S. Sale domnului episcop diecesan Iosif Goldiș și la adresa noului vicar P. C. Sale dlui protosincol Vasilie Mangra.

Dr. Gavril Cosma face propunerea, că în semn de recunoștință și de bucurie, ce ne cuprinde din cauza alegerii de vicar, să se facă o adresă de felicitare atât la persoana P. S. Sale dlui episcop diecesan, cât și la persoana nou alesului vicar P. C. Sale dlui protosincol Vasilie Mangra, și apoi adresa aceasta să se publice și în ziarul „Tribuna Poporului“ din Arad.

Conferința propunerea o primește cu însuflețire afară de Dr. Constantin Popoviciu, și pentru compunerea adresei exmitem o comisie din membrii: Nicolau Diamandi, Dr. Gavril Cosma, Ioan Pinter și Ilarion Crișan.

Comisia apoi, după ce s'a retras pentru compunerea adresei prezente, —

Conferința o primește cu însuflețire.

Profesorul-catichet Nicolau Diamandi propune, ca din ocaziunea introducerii noului vicar, în semn de stimă și bucurie comuna bisericăștii gr.-or. rom. din Beiuș să fie reprezentată prin o delegație.

Conferința propunerea o primește și comisia o compun sub prezidiul lui Dumitru Negrean, din Nicolau Diamandi, Dr. Gavril Cosma, Nicolau Cristea (prim-epitrop), Alexiu Ardelean, Ioan Pinter și Ilarion Crișan precum și dlul toți aceia, cari voiesc să participe la actualul introducerii.

Nefiind alte obiecte, președintele conferința o încheie între urări de „să trăiască“ la adresa nou alesului vicar, Vasilie Mangra.

D. c. m. s.

Dimitrie Negrean, președ. conferinței
Nicolau Diamandi, notarul conferinței.

Protocol luat în conferința membrilor clericali și mireni ai tractului protopresbiterial gr. or. rom din Vașău ținută în 1 Iunie 1900. Fiind de față Nicolau Diamandi, profesor-catichet gr. or. rom. din Beiuș, Vasiliu Papp, protopop gr. or. rom., Dr. Gavril Cosma, Georgiu Bogdan, Vasilie Sala, Alexandru Belle, Ilie Bursășiu, Vasilie Teaha, Damaschin Stefan, Nicolae Chișiu, Mihaiu Ciura, Andreiu Popa, George Cris-

tea, Georgiu Popa, Georgiu Groza, Ioan Coroiu, Petru Mihuta, Ilie Indrieș, Parteniu Coroiu, Nicolau Todanu, jun.; Andreiu Murgu; Nicolau Todan sen.; Alexa Ardelean, Alexandru Dancu, Ilarie Crișan, Petru Todan, Parteniu Coroiu faur; Partiniu Coroiu a fii; Antoniu Todan, Georgiu Popa, sen.; Alexandru Todoran, Petru Micula, Mihaiu Morariu, Ioan Hângaci, Hencș Țucra, Alexandru Coroiu, Ioan Băruța, Petru Corvin, Maxin Non, Nicodiu Bortos, Georgiu Coroiu, Mihaiu Pallăș, Moise Gavra, Ioan Sala, Georgiu Todan, Nicolae Petran, Lupuț Popa, Mihaiu Suci, Georgiu Deliman, Nicolae Popa, Teodor Geban și Alexandru Mureș.

Nicolau Diamandi, profesor, catichet din Beiuș felicitând pe membri clericali și mireni ai tractului protopopesc gr. or. rom. din Vașcău adunați, îi provoacă ca să 'și aleagă pentru conducerea conferinței președinte și un notariu.

Conferința 'l alege cu unanimitate de președinte pe Nicolau Diamandi ear de notariu pe Georgiu Bogdan preot gr. or. rom. din Cărpineț.

Nicolau Diamandi descopere cauza intrunirii și face istoricul alegerii de Vicariu pentru consistoriul gr. or. rom. din Oradea Mare, accentuând meritele nou alesului vicariu, și în special bucuria și mângâierea fiilor districtului Consistoriului Oradea din cauza alegerii Prea Cuvioșiei Sale domnului protosincol de Vicar al Orășimării. — Trecând apoi la protestul înaintat contra acestei alegeri, chiar cu periclitarea intereselor noastre vitale bisericăști-constituționale, consideră acest protest de manifestarea afecțiunilor personale ale acelor domni deputați sinodali, cari au subscris acel protest și nici de cât nu de expresiunea voacei generale a „Bihorului”. Deci fiind convins că membrii coadunați în această conferință, întru toate consimtesc cu votul veneratului Sinod eparchial din Arad, care l'a pus în fruntea consistoriului nostru gr. or. rom. din Oradea-mare pe Prea Cuvioșia Sa domnul protosincol Vasiliu Mangra, propune ca față de acest protest pus pe o basă de tot ilusorică și prezentat într'un mod de tot neobișnuit până acum în viața noastră constituțională bisericăască: să fie felicitat atât Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Iosif Goldiș, eare din toate puterile sale apărând vaza și integritatea autonomiei bisericăi noastre, a dat curs liber pentru manifestarea dorinței generale exprimate prin majoritatea membrilor sinodali, cari distingând cu votul lor pe Prea Cuvioșia Sa domnul protosincol Vasiliu Mangra l'au pus spre bucuria și mângâierea noastră de președinte în fruntea Consistoriului gr. or. român din Oradea-mare, cât și pe Prea Cuvioșia Sa domnul protosincol Vasiliu Mangra, al cărui zel și însuflețire apostolică atât pe terenul bisericăcesc cât și cultural-național ne este garanță deplină, pentru întărirea, dezvoltarea și înflorirea bisericăi noastre ortodoxe române din Bihor.

Conferința primind cu însuflețire propunerea, erupe în strigări frenetice „să trăiască” la adresa Prea Sântiei Sale Domnului Episcop diecesan Iosif Goldiș și la adresa nou alesului Vicariu Prea Cuvioșiei Sale Domnului protosincol Vasiliu Mangra.

Dr. Gavril Cosma face propunerea ca pentru compunerea adresei de felicitare să se eșmită o comisie constatătoare din Nicolau Diamandi, Georgiu Bogdan, Vasiliu Sala, Alexandru Pelle și Ioan Coroiu.

Conferința propunerea o primește. Comisia retrăgându-se după-ce a elaborat adresa de felicitare, o prezintă conferinței.

Conferința adresa de felicitare o primește cu însuflețire și o subscrie toți membri prezenți.

La propunerea lui Dr. Gavril Cosma se eșmite spre a da dovezi despre bucuria noastră și alipirea noastră fiască față de nou-alesul vicariu o comisie, care să participe atât la sosirea, cât și la introducerea Prea Cuvioșiei Sale Domnului protosincol în postul său de Vicariu.

Conferința în această comisie li alege pe Nicolau Diamandi, profesor gr. or. rom. din Beiuș, Alexandru Pelle paroch gr. or. rom. din B. Lazuri, Georgiu Bogdan, paroch gr. or. rom. din Cărpineț, Ilie Bursășiu, preot gr. or. rom. în Sușă Briheni, Dr. Gavril Cosma, avocat în Beiuș, Vasiliu Sala, învățător gr. or. rom. în Vașcău-Băreșt, Mihaiu Ciura, învățător în Crișcior, Petru Mihuta din Vașcău, Georgiu Groza din Crișcior și Vasiliu Toader Indrei din Sighișel.

Nefind alte obiecte, ședința se încheie cu urări să trăiască la adresa noului Vicariu.

D. c. m. s.

Nicolau Diamandi, George Bogdan,
președintele conf. paroch ort. rom.

Dela sate.

Nădlac, la 2 Iunie 1900.

În Dumineca de 13 Maiu a. c. o deputație din numeroși țărani fruntași au felicitat pe dl director

executiv al Institutului „Nădlăcaru”, Aurel Petrovici din incidentul alegerii D-sale de asesor consistorial. L'a întâmpinat un țăran fruntaș, cam cu următoarele:

„Simțul de iubire și dragoste ce purtăm totdeauna față de D. Voastră, ne-a îndemnat pe noi acum, ca cu graiu să ne exprimăm simțămintele noastre văzându-vă pe toate terenurile ca Român, luptându-vă pentru binele națiunii.

Ne simțiam fericiți, când Dumnezeu a voit ca chiar atunci să fiți aleși de asesor consist., când dușmanii sub masca minciunii cu tot prețul voiau a vă nimici vaza.

Mulțumită acelor bărbați binemeritați, cari au știut atât de bine cumpăni și apărut meritul D-voastră, să fiți puși la acea frumoasă demnitate.

Suntem în deplină speranță, că acum, când și mai larg teren vi-se dă, cunoscând lipsele, veți și lucra pentru interesele comune bisericăști-scolare.

Deo cerul, ca până la cele mai adânci bătrânețe împreună cu mult stimată și blândă doamnă, întru fericirea familiei și a națiunii străbune la mulți ani să trăiți! (Aplause).

Dl Aurel Petroviciu, pe neașteptate, a fost surprins, cam emoționat și adânc mișcat, ni-a mulțumit noue țăranilor pentru acea manifestare și iubire, cu care ne-am adresat față de D sa, făgăduind că întru cât puterile îl vor lăsa, și în viitor tot cu același zel și iubire se va năsi ca să lucre spre folosul națiunii a bisericăi și școlăi noastre confesionale, și pe timp de trei ani, cât D sa este ales de asesor consistorial, conștiințes, fără patimă și ură față de ori și cine își va împlini chemarea sa. (Aplause să trăiască).

Subscrișiți tot cu aceeași alipire, iubire și dragoste ne întorcem și către P. C. Sa părintele V. Mangra, felicitându-l și mulțumind înaltei prevedințe, care după atâta timp ce a fost pus sub umbră, a revărsat odată zor de fericire și pentru P. C. Sa și un soare cald, care să-l lumineze. Laudă acelor capi luminați, cari l'au onorat cu voturile dlor și l'au ales de vicar. S'au împlinit cuvintele sf. scripturii: Cel ce se înalță, umili-se-va, și cel ce se smerește. Înălța-se-va”.

Postim și P. S. Sale episcopului zile îndelungate și pline de fericire.

Pavel Rosutiu, Stefan Lazar, Petru Stroia, George Chisiu, Ioan Cămpanu,

Arcadie Olariu, Nicolae Pătean, Ioan Gligoriu Vidican, Nicolae Mărginean, George Dragan, Lazar Mihaiu Caba, Mitru Lazar, Petru Ștefan

Din tractul Belintiu

Dați-ne voie ca în „Tribuna Poporului” să mărturisim că prevedința D-voastră s'au grijit de tractul Belintiu, când a trimis un protopop, care cu știința sa știe conduce poporul la fericire.

Permiteți-ne ca și Venerabilul Consistor pe calea aceasta să-l mulțumim nimerita întărire.

Stimă și devotament datorim onoratului domn Protopresbiter al Gerasim Sêrb, pe care l'am văzut — menul dela școala gr. or. rom. din ținut în 17 Maiu v. a. c. în prezența publică numerosă și însoțit de d-nul Livius Dorca învățător în Costești și Petru Boldea învățător în Vizma — și făcând steagul progresului și al Stimă, devotament și iubire a parochia Șuștra atunci, când la primă dată în tract și pentru prima dată ca pe un mire smerit bine venit bubuitul triacurilor și cu arcuț pe care era inscripția „Bine ați venit”.

Trecut prin arecul triumfal auzit gătit de fii săi credincioși, se oprește preotul nostru mult iubitor și stimat, pe Dorca, de care însoțit, merge pentru a ține examenul.

În școală publică numerosă, ear frumos împodobită cu multe și plăcute. La intrarea sa în școală este întâmpinat de copii cu cântarea în duet „Bine a venit cel ce vine întru numele Domnului”.

Densul spre a cunoaște meșteșugul propunere al învățătorului nostru Russu, precum și modul de cugelare a vilor, pune singur întrebări, elevii însă instruiți răspundeau nimerit și foarte mos. — După examen s'a ținut cutare de preste o oară, comisarii asistenti știa s'au aflat mulțămii și satisfacți sultatul examenului. — Auziam cu rostindu-se cuvintele comisariatului Pe dea care zicea mulțimii adunate: îndepărtarea, învățătorului V. Cornaș, azi, în Șuștra n'am văzut examenul țămător ca aceasta;” i-a grătat și du-l mâna.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

ODA.

Din incidentul instalării în scaunul Presidial Consistorial a Prea Cuvioșiei Sale Magnificentei Domn

Vasile Mangra

vicar episcopesc.

L-ați văzut în Nazaretul nașterii, copil la sinul Mamei Sale, ca un inger, blând și cu blândă privire; Mai apoi cu Ion, cu Petru — cu de-un neam și cu străinul — La jocuri nevinovate îndemnat de-aceiași fire; L-ați văzut apoi la carte, pe la școli la învățatură, Cum—precum din flori albina — aduna din carte miere, Ca: la vreme, să'ndulcească cu ea ori-și-ce tortură Sufletească, ori-ce rană și-a multora grea durere.

Nu-i așa, că de la sinul mamei Sale cu blândete A plecat și că blândoșta până-azi l'a rămas decoare? Cine-ar pute dar' să zică, că până-adânci bătrânețe Nu va pute să rămână blând, cu-a dragostei ardoare? — Eu 'L-am văzut ani de-ari ndul luminând în jur de sine, Blând, ca și un blând apostol și-al bisericăi Lui dascăl, Și simțesc și azi cum arde focul, ce-au aprins în mine Ale Lui cuvinte blânde. — Sufletu-mi în veci iubească 'L! L'am văzut de-atunci adese, cerând poporului drepturi Și pentru cererea-i dreaptă, 'l-am văzut luat la goană, Chiar de frați fără de milă; însă în a noastre pepturi Și'n suflote 'l-am dat scutul: 'L-am luat drept o iconă,

Ce merită
Ca să fie
'Nveci primită,
Vecnic vie,

Inchinată
Și-adorată.
Ca răsplată
Meritată,

Pentru inima Lui bună
Din ceriu... 'l-a venit cunună
De stelișoare
Luminătoare,
De foc ceresc,
Dumnezeie c,

L'a căreia vedere au lăsat vrășmașii puntea Desbinării și toți: păcii 'și-au plecat ochii și fruntea!

* * *

Veselește-te Sioane nou și salt'acum! căci eată:
P'al tșeu ceriu se mai ridică o stea blândă luminoasă,
Ce pășind plină de grație la 'nălțime se arată,
Luminând în jur de sine — tot, ce-o noapte 'ntunecoasă:
Noaptea patimilor negre vru să țină, să ascundă
Sub mantaua ei cea veche, sub 'mantaua-i cuib de moarte,
Nelăsând lumina clară și-adevărul să pătrundă,
Ci în vecinic'amorțire tănuite să le poarte.

Salt 'acum din nou, Sioane, în aceluiași
O, privește blânda steaună și lucește
L ai chemat la înălțime... Acum
Eată-L! vezi, cum se ridică și pe
Cine-a zis, că'n întunec se va
Al nu pot, nici când, să piară dorința
Al B'horului fiu este: tot Bihorul
Și'l primește cu urare de: Bine
Cine-i? — Vasile Mangra, cel gonit
Stea prevestitoare păcii, cel pe
Fariseii plini de ură și cu glas de
Il vestiau de meteorul, ce-i m
Și prin univers... s'alerge, ca să
Insă nu! — A Lui menire pentru
Ne'nțeleasă: ca azi-măne mult mă
Luminând, având lumina de

Luminătorul poporului nostru domnul protopresbiter Gerasim Sârb după examen mai fine și o cuvântare foarte instructivă mult-mei adunate și copiilor. — În special mulțumește preotului Pompel Dorca și în-terătorului Petru Răsu pentru zelul și ac-tivitatea dezvoltată—întru dezvoltarea cul-turală religioasă și morală a copiilor con-cresuți îngrijirei lor.

Preotul nostru apoi în cuvinte foarte nimerite mulțumește Preaonoratul domn protopresbiter pentru înțeleapta conducere a examenului, pentru sfaturile și învățăturile date mulțimei adunate, precum și copiilor rugând pe bunul Dumnezeu să 'l țină la mulți ani spre binele clerului și a poporului în al cărui serviciu este.

S'a început apoi veselie pentru ziua de mâne a Rugei noastre. În ziua Rugei, preotul nostru a ținut două cuvântări foarte frumoase, una de dimineața și alta la ve-cernie.

La vechernie oaspeți foarte mulți din astele învecinate : Bazoși, Izvin, Topoloveț, Coștel, Lugoș, etc. cari toți admirau pe pre-otul nostru pentru predica frumoasă.

Mărturisim în fine că n'am întrelăsat ocasiunea nici în ziua Rugei a ne ruga pen-tru stăpânitorii noștri bisericesti zicând : *Trăiască Preasfințitul Iosif Goldiș*, trăiască Preaonoratul protopresbiter Gerasim Sârb. *Suștra*, 20 Maiu v. 1900

Nicolau Tirbovan, jude ; Nicolau Ia-noșovici, casar comunal ; Nicolae Negru, casar cultural ; Nicolae Cojocar, jurat.

Din Caraș-Severin.

Ruga la Mehadia.

Marți, în 9 Maiu s. v., s'a serbat în Mehadia hramul sft. bisericii. Avem aici un preot bătrân, pe domnul Tepeniag în etate de 80 ani. Acesta nu s'a interesat ca să se țină și să se serbeze hramul bisericii, și așa mai mulți ani de-a rândul am rămas fără de rugă.

Deci venind dl Ioan Pepa la noi ca administrator protopresbiterial, la stăruința D-sale s'a decis ca să se serbeze în fiecare an patronul sft. bisericii, ceea ce ne-a cau-sat mare bucurie.

Dl Pepa se găsește în comuna noastră de patru ani și putem a ne mândri, că cel puțin am avut și noi în mijlocul nostru un preot cu brâu roșu și că ne-a lăsat drept suvenir ruga ce o neglijasem.

Pentru-că dl Pepa cât de curând ne va părăsi, de aceea anul acesta a avut ruga

mai mare însemnătate și mai mulți oas-peți ca de obicei. Mulțimea comitetului pa-rochial, care s'a pus din toate patru, colec-tând banii dela popor, pentru procurarea celor necesare petrecerii.

La petrecere a participat și comuna politica din loc, reprezentată prin dl notar com. Várnai și prin străjanul satului Heves.

La mesele din curtea bisericii, care erau acoperite cu rogojină drept șatră, se ținea petrecerea și deasupra de rogojină pe părătele sft. bisericii se vedeau ceva zugră-vit, dar de soare, ploaie și vânt nu se cuno-ștea, ce fel de sfânt înseamnă zugrăvitura.

Ar fi bine să se zugrăvea că din neu icoana din frontul bisericii, care va să re-presinte patronul ei ; sau cel puțin să fie „văruiță” biserica pe dinlăuntru, că dacă nu-l păcat de Dzeu, apoi să le fie rușine de oameni și mai ales de străinii din baile Herculane, cari mai în toate sărbătorile peste vară ne cercetează, din curiositate, comuna și bise-rica. Petrecerea voiau s'o dea cât se poate de entuziasmată și ca să facă și mai mare efect, s'a cântat „Deșteaptă-te Române” sub dirigența străjanului satului Heves. Și ce credeți, cine a cântat ? corul ? De unde ! Deși se fălește Mehadia că are cor, al cărui pre-sedinte a fost dl Pepa, corul este însă în cea m mare disordine și nici până azi nu 'și are statute aprobate de ministru.

Mehadia, la 25 Maiu st. n. 1900. *Argus.*

Partea Literară

Fata Popii.

Odată numai c-am văzut
Gătită ea de sărbătoare ;
Și dragă mi-a căzut.
E asta doară vină mare ?
Ei, cum așa ? Și chiar să fie,
Vom rupe vina între noi,
Preot ni-om fi : ei — eu, ea — mie,
Iertări ni-om da din buze moi.
Deci zisu-mi-am să 'l merg acasă
Să 'l plâng de drag, și de l miloasă
Să 'l cer, să 'mi deie deslegare,
Că doar' nu i-o fi lucru mare,
Fiindcă-i fata Popii.

Că nici în cale-și nu m'ar vrea,
Mi-or zis unii vrând să mă 'nfrice,
Dar' dac' așa-ar gândi și ea,
Cum ar fi ris furis și dulce ?

Când îi priviam în ochi cu jale ?
Și-or zis, că n'o ști deslega !
Poftim acum, ce vorbe goale !
Mai drept dar' cine s'ar ruga
Cetind din Psalmi și Molitvelnic
Cu drag ca popii din pomelnice ?
În urmă-î grija dumi-sale,
Cum ști deslege din greșale,

Căci ea e fata Popii !

Și credeți că m'or înfricat ?
Să am de fata Popii teamă
Că nu o ști la deslegat,
Când stai să juri de-a bună-seamă,
Că 'l sfântă ea o zi de praznic
Cum dintre sfinți ar fi venit !
Deci mersu-i-am acasă dornic
Cu sufletul de dor rănit
Să mi-'l deslege. Doamne sfințel
Ce iute-am mers, cât n'am cuvinte ;
Căci moarte cum mi-aș vrè 'n

[părate,

Când șterge-mi-le poate toate
Frumoasă fata Popii ?

În drumul meu mă tot gândiam,
Că-acul ertare-î mai primită ?
Ziceam c'a popii, dar' credeam
Mai mult în fata lui iubită
C'o ști să 'mi facă ruga bine,
— Ba, stam să jur că numai ea,
Căci nu-i nici din sa flocine —
Căci dac' alerg cu vina mea
La popi s'o șteargă de pe mine,
Mai multă milă nu-i la nime
Decât la ea, și-așa canonul
Doar' n'o fi greu, de-o crede omul
Mândruță fata Popii

Și am ajuns într'un ceas bun.
Când popii sunt în liturgie
Și mândră rugăciune spun
Cerând un traiu fără urgie :
Mi-am început eu spovedirea,
Ear ea tăcea și 'mi asculta
Pău' mi-am sfârșit de spus durerea.
Și 'n gânduri mult se frământa,
Că oare vorba cum s'o prindă
Și până unde s'o întindă
Spre-a'mi spune vina că mi-o eartă
În schimb de o dragoste curată,
Că-așa e fata Popii.

Și-am prins o pe sub-suori
Să 'l vină 'n gară grațu odată,
Și-o rugam de miș de ori
Să 'și vină 'n ori și 'n firea toată
Și să 'mi rostească deslegarea,

Ear ea tăcea — nu m'asculta,
Să n'aibă capăt spovedirea...
Și, Doamne ! — 'n loc de Crucea Ta
De-am prins în mâni a dinsei mână
Și gura i-am gustat, de vină
Mă spală Tu, și dar dă-mi mie
S'o pot eu săruta 'n vecie
Pe mândră fata Popii.

ghio-cel.

Comoara de aur.

— Povețe igienice și de scăparea vieții, scrise pe înțelesul și pentru folosul țărânului român. —

De
Iuliu Bugnariu Sălăuțanul.

Motto : Sănătatea până la un punct este în mâinile noastre.

(C. Șt. S.)

Aerul cald și aerul rece.

Aerul acum e mai cald, acum e mai rece. Când e frig mare, ne putem ușor reci, ear când e frig de tot mare, omul poate chiar și îngheța. Căldura prea mare încă e stricăcioasă pentru sănătate. Dacă cine-va, fiind asudat, trece dintr'un loc, unde aerul e cald, într'alt loc, unde aerul e rece, poate căpeta morburii primejdioase. De aceasta însă trebuie să ne ferim.

Aerul umed.

Aerul acum e uscat, acum e umed, după-cum adică se află în el mai mulți ori mai puțină abori. Aerul umed ne cau-sează morburii numeroase. Deci trebuie să ne ferim de aer umed.

Vântul, lumina și fulgerul.

Prin mișcarea aerului se naște ven-tul. Vânturile curăță aerul ; dar' câte-odată pot contribui și la lăfșirea morburilor epide-mice.

Lumina este trebuincioasă pentru viață și sănătate. Minerii toți sunt palizi, pentru-că trăiesc sub pământ, în întunec ; locuințele în pivnițe încă sunt nesănătoase. Acestea însă, în cât ne este cu putință, trebuie să le încungurăm.

Fulgerul încă are influință asupra să-nătății. După furtunile împreunate cu tunete și fulgere, aerul de regulă se curățește, răcorește și devine mai sănătos. Când e vreme furtunoasă, e bine să ținem înaintea ochilor următoarele reguli :

1. Să stăm departe de obiectele înalte, dar' nu în depărtare prea mare ;

Ci 'n splendide haine :
Raze luminoase,
Descoperind taine,
Taine 'ntunecoase,
Ce-'s ascunse,
Nepărunse,
Nici atinse,
Nici învinse :
Cum 'și-au pus
Și 'și-au spus
Fariseii,
Saducheii,
Cărturarii,
Toți blidarii...
Ce-azi suspină...
Și se 'nchină
La 'nterese :
Stând la mese,
Văzând neam și religione,
Numai punga să le sune.

Dacă ne veniși, Părinte :
Bea din cupa răsplătirii,
Dulce cupa nemuririi !
Înainte tot înainte

Pe ogorul, ce ți stă 'n cale,
Sămănând sămânța păcii.
A trecut și vremea clăcii...
Sămână dintr'ale Tale :
Numai dragoste și pace
Și concordia dorită,
Din sufletu ți isvorită ;
Secerișul se va face :
Luând parte
Cel din vale
Și din cale,
Cel departe...
Fiecare :
Mic și mare —
Cel de o soarte...

N'am văzut pe dreptul nici-când cerșind
pânc,
Din pânea dreptății mai e și-'ți rămâne...
De la cea mai 'naltă, splendidă 'nălțime
Să privești cu dulce peste Românie ! !

Gavril Bodnariu.

Pagini din Istoria României
de
G. COȘBUC.
1876—1878.
VII.
Smârdanul și Vidinul.
VI.

General se pornise cu nădejde, de vreo câte-va zile, ear negura era statornică prin văile acelea. Abia pe la amiază mai vedeai puțin soare, răsbînd prin ceață, în colo toată ziua era întunecată ca într'un amurg.

Târziu după mezul nopții, Mercuri spre Joi, colonelul Cutruș, își scoose din tabără fiacă și i înșirai în preajma satului Smârdan, ca să i afle zori zilei gata de năvală. Amăștiți de somn și amorțiți de ge-ral nopții, oamenii steteau în șiruri întinse pândind prin întunecare ca să nu i lovească Turcii.

Mai de către ziua s'auziră înrușcături pe partea dreaptă a companiilor. Turcii veniră să ispitească locul și puterea oștirii noastre, și dând prin negură peste o companie de Români, au început să descărce pușcile. Dar ai noștri i-au gonit pe câmpie, urmărindu-i cu focuri.

Se făcuse ziua cum se cade, dar fiind negură mai deasă ca într'alte zile, Români trebuiau să-și curme gândul de năvală în ziua asta. Era ca într'un iad, nu vedeau nic la douăzeci de pași, și nu era lucru euminte să dea năvală fără să știe unde, prin locuri străine.

„Care dintre voi ar vrea să plece, să ispitească locurile din fața redutelor ?” zise colonelul.

S'a găsit un sergent. Vre-o zece fiicăi au srit de bună-voce, că voesc să meargă cu sergentul.

Au plecat tiptil, și trindu-se de ici până colo pe brânci, s'au furișat pe câmpie până sub redută. Nu i-a simțit nimeni. După vre un ceas s'au întors.

„Ce ați văzut pe unde ați fost ?”

„Am fost până la o asvirlitură de băț de la redută. Câmpia până acolo e netedă. Pe la mijlocul câmpiei e un puț, acolo am văzut sânge pe zăpadă și câte-va fesuri. Multe urme de cismă. De la puț mai spre stânga e un șanț larg. Credeam că sunt Turci în ele, dar e gol. De la puț sunt vre o mie de pași până la șanțul de sub redută. Ne-am apropiat pe brânci, până ce am putut vedea pe Turcii din șanț. Sunt mulți, și e liniște între ei. Veghiază ; am văzut oficerii umblând printre soldați și arătându

2. Să încungiurăm obiectele de metal;
3. Să nu ședem în chilii pline de abur și în adunări mari;
4. Să nu ne punem la vânt rău (curs aerian) dintre uși și ferestri deschise;
5. Să stingem focul din vatră ori din captor;
6. Să nu stăm în apropierea hornului (urloului).
7. Să nu apucăm la fugă, când furtuna e groasă.

II. Locuința.

Impotriva stricăciunilor aerului și a umblării vremilor, oamenii își clădesc casă sau locuință. În casă ne petrecem cea mai mare parte din viața noastră. Pentru aceea e de trebuință: casa sau locuința noastră să fie curată.

Locul casei.

Casa de locuit să o clădim pe loc sănătos. Locul este sănătos atunci, când e curat; când nu se află pe el materii putrede; când e uscat și fără miros. Pentru aceea, locul necurat înainte de toate trebuie să-l curățăm de toată murdăria, ce s'ar afla pe el, săpându-o și cărându-o la o parte.

Casa de locuit trebuie să o clădim pe loc ridicat. Poziția unui atare loc de regulă e mai svântată și mai sănătoasă, decât a unui loc cu poziție adâncită. Pe un loc ridicat chiar și aerul încă umblă mai în dragă voie. Dacă n'avem loc ridicat, trebuie să facem umplutură de pământ uscat și argilos, căci casa clădită pe un loc umplut sus nu numai că e mai sănătoasă, ci e mai sigură-chiar și impotriva exundărilor de apă.

Materii de clădire.

Casa de locuit trebuie să o clădim pe fundament statornic și solid anume făcut în pământ. Fundamentul și pereții casei de locuit să fie din cea mai bună cărămidă, sau din peatră ori lemn. Unde locul casei e umed, trebuie să tencuim pereții și fundamentul, ca astfel casa să fie în toată vremea uscată.

Pereții umezi sunt foarte păgăbitori pentru sănătate. În casa cu pereți umezi aerul e mai rău, decât în casa cu pereți uscați, pentru-că aburul de apă astupă porii pereților și astfel aerisarea naturală este împiedecată. Aerul nu se poate înnoi, ci el se tot strică mereu.

Cauza, că pereții se umezesc, este aceea, că din locul de sub casă se sbea în pereți umezeală. Cărămida nearsă, tina, peatra de var trag în sine cu mult mai multă umezeală, pentru-că capilaritatea acestor materii e mai mare. Casele făcute din astfel de materii sunt șadară mai umezi. Părțile fundamentale ale unei case de locuit trebuie făcute din cărămidă arsă bine, ori din peatră massivă, pentru-că în acestea se suge cu mult mai puțină umezeală. Tencuiala mai ales împiedecă străbaterea umezelei sus în pereți.

Căsele clădite din nou totdeauna sunt umede și păgăbitoare pentru sănătate. În casa nouă nu este bine să locuim, până când aceea nu este pe deplin svântată.

Casa umedă se sventează sau uscă prin aerisare, deschizând ușile și ferestrele în vreme ce și încălzim.

(Va urma.)

Examene.

Nadoșa-română, 27 Maiu 1900.

Examenul de la școala conf. gr. or. din Nadoșa-română s'a ținut în 27 Maiu a. c. st. n., de față fiind Onor. dn protopresbiter al tractului Reghin, mai mulți preoți, învățători și notarii din comunele vecine.

Examenul s'a început numai după serviciul divin și anume la 8^{1/2} a. m. și a durat până la oarele 12.

Toți elevii și elevele erau îmbrăcați în vestimente sârbătorești; sala de învățământ era împodobită cu mai multe cununi mari și frumoase, pe perețele din fața publicului era scris cu frunze verzi de stejar inscripția „Bine ați venit”; — pe cel din stânga „Trăească”.

Răspunsurile cele bune și respicte pe fiecare ascultător în mare uimire îl puneau. Resultatul examenului a fost foarte bun, dovadă sunt cuvintele rostite de Preaonoratul dn protopresbiter către popor zicând: „Văd, observ și însumi mă conving, că tinărul D.-Voastră învățator cu mare sfântenie, cu multă rîvnă și mari suferințe a lucrat și sădit în inimile tinărilor D.-Voastră mlădițe a părintelui cerească temere.

La 1^{1/2} oare toți școlarii și școlărițele veniau dimpreună cu ai lor părinți din

nou la școală pentru sărbătoarea maiialului, care s'a început la 2 oare și s'a finit la 7^{1/2} oare seara.

Ferbinți lacrimi au vărsat toți școlarii și școlărițele, întreg publicul din comună și giur, când al lor învățator și-a luat ultimul adio și de la dînsul, când le-a pofțit din inimă, ca toți și toate, bătrăni și tinări, să ajungă multe zile fericite, multe oare norocite, multe săptămâni și luni, mulți ani fericiti și buni. Ooare vrednicului învățator.

Ioan Oltean,
inv. rom. în Habie.

PARTEA ECONOMICA

Urmările beției.

Citim în „Apărarea Națională” din București următoarele:

O statistică, intitulată „Victimele alcoolului” și datorită eminentului economist și bunului român A. C. Cuza, care cunoaște bine Moldova, ne-a îngrozit de mulțimea casurilor citate, de varietatea crimelor, de mulțimea actelor de barbarie și de abso-lută idioțenie, căci alcoolul întuneacă mințile cele mai vii, reduce pe țărani la cea mai mare bestialitate.

Un caz, din numeroasele citate de d. A. C. Cuza.

„Într-o Duminecă, un bulgar a-nume Ivanel Mihalache, petrecea cu amanta lui, nevasta unui gospodar, la crișmă.

Amanta, după-ce îmbetă pe bulgar cu rachiu, începu să-i vorbească de rău pe nevasta lui adevărată.

Bulgarul plecă acasă infuriat, căută circiob nevastei sale și de-odată ca un tigru se repede asupra ei și-i spintecă pieptul cu un cuțit lung de două palme.

Apoi bulgarul, beat de rachiu și infuriat ca o bestie, se repede asupra nevinovaților săi copilași; pe cel mic îl apucă de un picior și îi sfarmă țeasta de pereți; cel mai mare a fost scăpat de oamenii cari au intervenit la țipetele copiilor și l'au legat și l'au dus la primărie.

Crima s'a petrecut în satul Rapa din județul Iași la 1897.

După-ce s'a trezit din beție, regretat în fața autorităților față de comisia.

Un alt caz îngrozitor, este acela petrecut în 1897 în comuna Serbătești județul Vasluiului, când preotul Băzgan a fost mutilat în mod orid de servitorii săi cari se îmbetău cu rachiu.

Rodul în România. „Amicul Agricultorului” dela 2; Maiu n. serie.

Jumătatea aceasta a lunii Martie ne-a ținut într-o încordare strînsă ne-a insuflat o temere care în parte s'a împlinit. Frigul pe de-o parte vinind din cauza zăpezii căzută pe Câmpia, a împiedecat vegetația semănturilor de primăvară; ear pe de altă parte lipsa de ploaie în țara de sus a zădărnicit o bună parte din așteptările noastre cu privire la bunătatea recoltei de grâu. Peste aceasta sărea atmosferică n'a fost nici ea prea price agriculturii. Am avut apoi cea groasă pe valea de sus a Dunării care a propagat rugină la grâu, și pălîi orzoacele; am avut brumă multă care pe alocurea a causat stricăciuni la vii și pometurii.

Recolta rapiței, care acum începe să se aduna, va da o însemnată pagubire agriculturii mult încetă în ultimii ani. Sunt și grâne admirabile de frumoase, secăruri admirabile. Numai cele de primăvară așteaptă căldură pentru a se desvolta.

În resumat, deși așteptările noastre nu s'au împlinit, nădejdea recoltei noastre e anul acesta din cele frumoase.

— Prefurările la bucate sunt urcare, ear în vederea bogatei recolte a rapiței, casele de navigație au în-doiit numărul bastimentelor pentru transportul dela noi la Anvers, Rotterdam, Marsilia, Rouen etc. Se credea că numai pentru trimisul rapiței se nevoie de 100 vapoare cu un tonaj de 3—4000 tone fiecare.

le locul unde să stea. Vorbesc încet. În deschizătura parapetelor redutei am văzut și tunuri. Câte n'am putut vedea, că e negură multă.”

Sângele de pe lângă puț era, pe semne, de al Turcilor cari se isbiră astăzi dimineață cu o companie de Români. În fugă, se vede, au fost răniți vre-o doi dintre dînsii și și-au spălat ranele la fântână.

După aceea s'a mai împrăștiat negura, dar cerul tot nu se luminase. Colonelul Cotruț se tot frământa cu gândul, să dea navală ori să stea pe loc.

Bată că sosește atunci generalul Cerchez, care era mai marele oștivilor de luptă de la Vidin, și cu el mai mulți generali. Toți tremurau de frig și erau uzi până la pele. Deteră în drum de un riu, și au trebuit să treacă prin apă călări. Sfătuindu-se acolo cu toții, au hotărît să înceapă lupta.

Colonelul Cotruț și-a adunat atunci oamenii și li-a spus așa:

„Noi suntem două spre zece companii. Șease au să plece mai la stînga, ca să isbească reduta din față; șease mai spre dreapta ca să lovească la spate. Să aveți armele încărcate, dar foc să nu trageți nimeni și să nu faceți nici un fel de șgomot. Când voi striga eu: Pas alergător, să dați navală, dar fără foc. Puștile să le descărcați numai de-aproape, la șanț. Eu voi fi la compania

a cincia, cu steagul regimentului. Acum după mine, și Dumnezeu să ne ajute!”

Maiorul Ulescu mergea cu oamenii lui în frunte. Steagul era desfășurat, și flăcăii înaintau în liniște. Nu se auzia nici un șgomot, decât scrișărea zăpezii înghețate și șoaptele oficerilor cari își îndemneau oamenii să meargă în linie.

Acu, ori că Turcii din șanțuri au simțit pe Români după scărțăirea zăpezii, ori după șoaptele oficerilor, ori după flăcăii steagului, Dumnezeu știe. Dar când au ajuns companiile în dreptul puțului, s'au pomenit de-odată, că Turcii li întimpină cu un foc de puști, nespus de iute, apoi începură să le trimească de bună sosire obuzuri și ghiulele.

Nu se vedea încă reduta.

Căți-va flăcăi au căzut trăsniți de gloanțe, pe mai mulți i-au trîntit jos schijele de obuz. O schijă a isbit steagul drept în mijloc și i-a rupt fâșii din pânză, asvîrlindu-le peste companii. Turcii trăgeau pușca numai într-o părere, căci nu vedeau nici ei pe ai noștri.

Atunci colonelul a strigat: Pas alergător. Gornisti începură să sune de navală și oamenii începură să alerge. De aici se despărțiră companiile, după porunca dată, unele la dreapta, altele la stînga.

Cele ce aveau șoia la stînga, au fost oprite în drum de focul Turcilor, căci în

partea asta era mai puternic. Companiile abia putură să străbată prin gloanțe până la șanțul de la stînga puțului și, crezând că vor găsi adăpost, s'au pitit în șanț.

Dar șanțul nu era gol, cum s'a știut din spusa ispititorilor de astăzi-dimineață. În capătul cel apropiat de redută erau Turci. Aceștia începură să tragă de-alungul șanțului în Români. Companiile erau acum isbite de gloanțe și din coastă și din față și mulți flăcăi de ai noștri n'au mai eșit din șanțul acela.

Companiile din dreapta au alergat vitejește spre redută. Când au început Turcii să le vadă prin negură, răsărind de mai multe părți, și au îndoit focul puștilor și strigând „Alah, Alah”, eșiră din redută întru întimpinarea lor.

Românii nu descărcau puștile, ci ținându-le cu baioneta întinsă, năvăliu în tăcere spre șanț. Morții și răniții rămăneau în urmă, pe câmpie; nu era vreme să se mai îngrijească de ei.

Turcii arătară multă îndărătnicie, cătă vreme erau mai departe Românii. Când însă li văzură la șanț, descărcau puștile spre ei, își perdură firea și dintr'odată se făcură nevăzuți. N'au așteptat încetarea cu baionetele, ci s'au ascuns de ei bună vreme în redută.

Se credeau mai la adăpost. Dar cum era ceată din față, nu văzură că maiorul

Ulescu cu două companii se răslețise ceialaltă și dete să ocolească reduta.

Pe când colonelul Cotruț, cu steagul regimentului, urmat de patru companii ale lui, se trada să răsbească peste parapetul redutei, s'auziră de odată strigăte „Alah, amestecate eu „Ura!”. Un căprar veni în fugă la colonel.

„Ce e, băete? Cine strigă ura?”

„Ai noștri. Au intrat în redută, și gura ei”.

Toate companiile se îndreptară spre gura redutei, și când intrară în redută văzură pe Turci adunați într'un colț în g-nunchi și cu fesurile în mână strigând „Aman”.

Erau vre-o trei-sute de Turci. Ei s'asteptau să fie copleșiți pe la gura redutei și când au văzut pe Români intrând peșea de mare li-a fost spaima, că n'au încercat să se apere. Au asvîrlit puștile și s'au ghemuit cu toții într'un colț.

Flăcăii noștri, amărțiți și mânieți începuseră în cea dintâi pornire să ocolească pe Turci cu baioneta, străpungându-i crutare. Dar i-au oprit oficerii spunându-le că e lucru mișeleș să omori pe dusman care nu se poate apăra.

Dela Enciclopedia-Română

retire.

— UNA LA ZI. —

Chalcoxilografie, o combinatie a chalcoxilografiei cu xilografia; fără valoare practică.

Notă. Per analogiam: Enciclopedia ar fi o comisie a lui Mayer cu Pallas, care a produs pe lângă Diderot, numai cât acesta a avut un rezultat practic, căci o întreagă coală s'a răsturnat. Vezi, așa mai merge. Decl. Nichts für Ungut, Doktor!

Noutăți

Arad, 8 Iunie 1900.

La curtea episcopescă din Arad s'a dat ieri un prânz în onoarea noimembrii ai Consistorului plenar.

Maialul elevelor școlii superioare de fete din loc, care s'a ținut sâmburi în pădurea cea mare, a fost se poate mai reușit. Au luat parte numai toate elevele, sub conducerea și grijea întreg corpului didactic, dar aproape și toate familiile din Arad. Era o deosebită mândrie pentru noi toți să privim seră petrecere a grațioaselor fiice, marele ale celor mai bune familii din părțile ungurene și bănățene.

MAIALUL școlii noastre populare din loc se va ține luni după ROSALII, în pădurea mare. Plecarea va fi din curtea bisericii catedrale (piața Tököly) dimineața la 7^{1/2} ore, în frunte cu muzica militară, care anume spre acest scop s'a pregătit cu mai multe marșuri naționale românești. — Corpul invemoreesc invită și pe această cale honoratul public din loc, ca, și pentru înălțarea muzicii militare, să binevoiască a lua parte în număr cât mai mare la acest maial, ce se organizează pentru „casa națională” din Arad.

Baritonul D. Popovici la teatru din München. Cu data 5 Iunie ni-se scrie din München: Vineri, în l. c. n. își începe baritonul D. Popovici stagiunea operelor Wagner-iane la teatrul național din München. Despre dekursul reprezentărilor voui raporta, dacă împregiurările îmi vor permite să iau parte la ele. — Adrian Cristea.

† Dionisie Vajda, mare profesor în Olpret, a încetat din viață la 4 Iunie, câte-va zile după moartea fratelui său. A fost Român de inimă. Părea ușoară!

Fapte nobile creștinești. Ni-se scrie: Numele poporului meu din comuna Văcăria, în fruntea căruia mă aflu ca preot, mă plăcea aduc la cunoștință On. publică românească, că acești sînt sufletuși, înțelegînd înțelesul sfintei biserici, aștînd ei dragostea și iubirea lor față de sf. biserică și prin urmare bune plăcute atât înaintea lui Dumnezeu, cât și oamenilor: s'au hotărît adevăr împreună. Teodor Pap, jude comunal, George Veștea, Ioan Susman jun., B. Todor Pap, Tronca și Nicolau Susman a ridicat în fața sfintei biserici o restituire (rugă) în valoare de 120 coroane. Sfîntirea acesteia s'a făcut cu toată solemnitatea în 21 Maiu st. (8 Iunie st. n.) servind patru preoți în calitate de concernintele protopop dl. T. Pălaș. Tot din îndemnul propriu soția lui George Pap născută Ana Vereș, văzînd că

la sf. biserică se recer nescari reparații, din propriile ei spese a renovat-o în preț de 60 coroane. Trei marinimoși creștini: Nicolau Susman, Ilie Tronca și K. Teodor Pap au cumpărat trei icoane sfinte în preț de 30 coroane. Mai mulți binefăcători, 8 la număr, văzînd, că ușile împărătești de la altarul Domnului sunt cam slabe și unele laterale, — le-au făcut din nou, în preț de 16 coroane. Un bun creștin George Pap, acompaniat și de alți binefăcători au renovat gardul sfintei biserici giur-impregiur. Pentru aceste fapte nobile creștinești, ca un păstor al lor sufletese atât în numele meu, cât și în numele celorlalți creștini, le aducem și pe această cale mulțumită, rugînd pe atotputernicul Dumnezeu să le respălătească înzecat și înmîit. Jertfa lor fie primită întocmai ca a lui Ave! Vamoslaz, la 31 Maiu st. v. 1900 — Liviu Rada, parochial locului.

Daruri pentru biserică. Din comuna Cutina economul domn oficiant Iosif Borchescu cu soția lui Ana au dăruit în 26 Octombrie 1899 10 icoane în preț de 240 coroane la sfîntirea Sf. Biserici care s'a edificat în anul 1899 și au mai dăruit un rând de odăjii preoțești cu patrafiru și cuminecar, briu și crucea care s'a sfîntit în Duminea Florilor pe prestol de argint cu 124 coroane pentru săcătatea lor și pentru erarea în Domnul a părinților lor David Ciosa și Sofia Ciosa și Petru Borchescu, Paraschiva Borchescu. Dumnezeu să le ajute și să le lungăască viața. Cutina, 1900, 11 Maiu, Moise Borchescu.

Necrolog. Ni-se trimite următorul anunt de moarte: Veduva Elena Comanescu născ. Macedonfi, și frații defunctului Ana și Octavian Comanescu, în numele lor și al tuturor consăngenilor cu inima frântă de durere aduc la cunoștință, că iubitul soț și resp. frate Alexandru Comanescu, jude de tablă în pens., în al 58-lea an al vieții și 21 an al fericitei sale căsătorii, în 5 Iunie 1900 la 2 oare a. m. după o suferință îndelungată a decedat. Rămășițele pămîntuștii ale defunctului s'au înmormîntat după ritul gr. cath. ieri, în 7 Iunie 1900 la 4 ore d. m. de la locuința sa din piața principală în cimitirul comun din Cluj. Fie-I țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

Furt de timbre la primăria din Ar. d. Așa se vede, Aradul tot nu vrea să laso altul oraș unguresc înălțietatea în — defraudări și furturi de tot felul. S'a dat acum de urma unui nou fel de furt, la casa orașului de-aici și obiect de vorbă senzatională s'a făcut în sedința de ieri a reprezentanței orașenești. S'a constatat adevăr din partea direcțiunii finanțiare din loc, că o sumedenie de acte trimise din partea acestei direcțiunii la judecătoria comunala — sunt despoiate de timbre ori chiar de loc ne provăzute cu ele, astfel, că lipsa se urcă deja peste 2000 coroane, în care furt sunt păgubiți mulțime de cetățeni, cari au să plătească acum ca pedeapsă peste 10.000 de coroane.

În urma interpelației făcute în sedința de ieri din partea membrului Dr. Barabás, primarul orașului Salacz și judele Józ Béla au declarat, că n'au nîr o cunoștință despre defraudarea acestei sume în timbre; direcțiunea financiară însă a confirmat faptul ca împlinită și a declarat, că cercetarea e în curs.

S'a hotărît deci pornirea celei mai aspre cercetări din partea primăriei în contra pécătoșilor.

Petrecere Corul vocal din Comlăuș (Ó Szt. Anna), arangiază luni 11 Iunie, (29 Maiu 1900) a doua zi de Rosalii un concert împreunat cu teatru și dans. Prețul de intrare: locul I. de persoană 1 coroană, II 80 bani, de stat 50 bani. Venitul este destinat pentru „Fondul corului vocal din Comlăuș” în favorul prevederii „Bibliotecii corului”.

Suprasolvirile și ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită la adresa invetătorului I. Rosu, și se vor cuita pe cale ziaristică. MB. S'a făcut dispoziție de a se pute căpeta și cină. — Programa: „Motto”, cor bărbătesc; „Pașorul”, cor bărbătesc de Costescu; „La oglindă”, poezie de G. Cosbuc, declamată de: d-soara I. Leucuta; „Pocății”, dialog de: I. Grosforean, predat de Pavel și I. Musca; „Sus opincă”, cor mixt de I. Vidu. „Noroc în casă”, come-

die într'un act de * „Persoanele. Mitru econom: Dumitru Selagian; Petru fiul lui: Maria, fată orfană: d-soara M. Olariu, în casa lui Mitru. „Iorghana”, cor mixt de V. Magdu. În pauza se vor juca „Călușerul”, „Bătuta” și „Hora dela Pievna”, ear după aceea va urma dans, pentru inteligență, în școala nouă; pentru economi în școala veche.

„Poporul”, institut de credit și economi, societate pe acții în Lugoj, își începe activitatea în 1 Iunie a. c. Institutul se ocupă cu tot felul de afaceri de bancă. După depunerii făcute de către particulari institutul solvește 5%, ear după depuneri de ale fondurilor bisericești, Școlastice și de binefacere 5^{1/2}—6%. Deslășirile de lipsă se dau în localitatea institutului — strada Caransebeșului casa Sztarozsesik — toată ziua de la oarele 9—12 a. m.

Lugoj, în luna Maiu 1900.

Direcțiunea.

„Nedeia” de pe „Câmpul pînei”, proiectată pe a doua zi de Rosalii, după-cum se anunță din Deva, s'a amînat până la Sf. Petru, când publicul va fi avisat de timpuriu.

Omor groaznic. Ni-se scriu următoarele: Pădurarul erarial din Milova Petru Oneti, a fost găsit ucis în hotarul Araneagului, Marți dimineața (5 Iunie) Comisiunea s'ită în fața locului a constatat, că sus-numitul mai întâiu a fost zugrumat; după aceea nelegiuit ucigași cu pușca lui proprie l'au împușcat prin pînțele cu o teavă încărcată cu alice și prin piciorul stîng cu ceealaltă, cu glonț, apoi prin o tăietură de sēcure peste gât i'a sfîrșit de tot firul vieții. După urme s'a constatat, că ucigașii au fost mai mulți inși, cari apoi au luat cadavrul și l'au trecut din hotarul Milovei în hotarul Araneagului, unde a fost aștat de un biră. După cum spune forestierul din Araneag, omorul s'a întîmplat luni, în 4 Iunie, când cam pe la 10 oare a auzit detunăturile de pușcă. — Secționarea s'a făcut Mercuri și Joi în fața locului; ear' înmormîntarea Joi seara la 7 oare. După nenorocitul au rămas veduva cu 2 orfanii. Sunt bănuți mai mulți inși din Araneag și Drant, dar se poate că omorul s'a comis de vînători din părțile murășene, cari au dus cadavrul în hotarul Araneagului, pentru-ca să alunge de la ei bănuiala asupra Crisenilor. Altfel cercetarea decurge pentru aflarea criminalilor.

Correspondentul.

Producțiunea sodalilor români din Sibiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiu invită la convenirea socială, împreunată cu joc, ce se va arangia Duminecă, la 10 Iunie n. c. (ziua primă a Rosaliilor) în pavilionul din „Hermannsgarten” de-acolo. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului veduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu. Din sedința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, ținută la 28 Maiu n. 1900. Victor Tordășianu, președinte; George Poponea, notar. Începutul la oarele 7 și jum. seara. Prețul de intrare: de persoană 1 coroană. Suprasolviri bon-vole se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare — seara la cassă. — Programul bine ales și variat. După producție urmează joc. În pauză se vor executa jocurile „Călușerul” și „Bătuta”.

Petrecere. Concert împreunat cu teatru și joc va arangea Reuniunea rom. de cânt. din Ciocova în 29 Maiu (11 Iunie) 1900 în grădina hotelului Rössl, în cas de timp nefavorabil în sală. Prețul de intrare de persoană 1 cor., de familie 2 cor. 40 fl. Începutul la 8^{1/2} ore seara. Venitul curat este destinat fondului reuniunii; suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Programa. Motto. Sfânt sfânt cor mixt de J. Pruneh. Cântecul lui Stefan Vodă cor mixt în 8 tonuri de G. Musicescu. Teatru, „Ruga dela Chiseteu”, comedie populară într'un act, cu cântări și joc. Per-

soanele: Chira Crăciun con. cor.; Ion Ursuț, plugar; Raveca, soția lui adouz; Paraschiva, fca lui; Trăila Costean, fciur holteiu; Achim Ghiju, prietenul lui; Efta Marcu, plugar; Rusalina, nevasta lui; Costo Hărsu, însurățel; Gruia Goruian, cismar; Stoim, precupeț de tērg Lica Sica, plăș Chinezul, Un Covrigar, Un turtar, Ioan Uzon, Moiss Breban, Sofia Minda, Brbela Fiscea Dimitrie Musteti, Vasa Seulean, Vasa Tuculie, Andreiana Diminescu Simion Jivan, Lazar Ficca, Pera Boran, Jova Istfan George Breban, Ioan Jivan, Aurel Fieta, Coristi, coriste populare. După teatru urmează joc. Toate piesele se vor executa sub conducerea dlui Ioan Uzon.

Teatru românesc în Sebeș. Reuniunea meseriașilor români din Sebeș „Andreiana” invită la Producțiunea teatrală ce se va arangea Luni, 11 Iunie st. n. 1900 (a doua zi de Rosalii) în pavilionul de vară hotel la „Leul de aur”. Comitetul reuniunii. Cassa se deschide la 7 ore, ear' începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul I. 1 cor. 40 fl., II. 1 cor. 20 fl., III. 1 cor. Loc de stat 60 fl. Venitul curat este destinat în favorul fondului pentru ajutorarea veduvelor și orfanilor de meseriași. Biletele sunt numerisate și se află spre vînzare în prăvălia dlui V. Săbădaș și seara la cassă. — Programa: „Sărăcie Lucie”, comedie populară cu cântece într'un act, de I. Vulcan; „Zăpăciți”, comedie într'un act de A. de Kotzebue. După teatru urmează jocul.

AVIS.

Doritorii de a întreprinde: pictarea, acoperirea cu tînchea, padimentarea etc. bisericii gr. or. din Bihar-Kijeno, posta și calea ferată Mezö-Telegd, sunt poftiți a ne încunoștința și resp. a se prezenta în fața locului până în 17/30 Iunie n. c., pentru a face învoiala cu: Comitetul parochial.

Se află de vînzare: Acțiuni de la banca „Someșiana”, „Timișana”, „Sătmariana” și „Lipovana”. — Doritorii de-a cumpăra să se adreseze la administrația ziarului nostru.

În prăvălia lui Petru Buda și comp. din Șiria se primește un sodal ca conducător, pe lângă un salariu lunar de 25 fl. (60 coroane), care în proporțiunea serviciului și-a istețimei se va pute eventual și urca până la 60 coroane.

Dr. Liviu Tămășdaș

anunță că și-a deschis cancelaria advocatuală în strada Zrinyi Nr. 3.

Posta redacției.

Iosif Eremia. Primit. Când le va veni rîndul!

M. Popovici, preot în Ș. Nu am primit anunțul de care ne scriți.

Laz. Dereu, Cil: Nu am primit și astfel nici nu știm ce ni-ați trimis.

Posta Administrației.

Dlul Nicolae Vucu în Secașiu: am primit pe II. sem. 97 și pe anul întreg 98, mai aveți pe 99, și 900.

ULTIM CUVÎNT.

Nevasta regelui Suediei, Carol XI, rugându-l să grațieze pe un osândit la moarte, regele îi răspunde:

— Nu uita, Doamnă, ca te-am luat ca să-mi dai copii, ear' nu sfaturii!

Editor: Aurel Popovici-Borclauu. Red. respons.: Ioan Rusea Ștrianu.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 chilograme, cer' nu ea și până acum, după maza metrice (100 chilograme).

Prețurile dela 1 Iunie n.
In Arad:

Grâul cel mai bun . . . cor.	7.32—7.40.
Cucurus	5.25—5.45.
Săcară	5.60—5.80.
Ora	5.50—5.60.
Orz	4.60—4.80.

Cursul pieții din Arad.

Hărte-monetă română	Cump. n.	9-48 vând	5.92
Lire franceze			
Imperiali (15 R. aur)	18.90		19.—
Duble rusești 100 à	126.—		12.—
Galbeni	5.58		5.88
Napoleon-d'or	9.48		9.55
100 Marco germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

Spirit:

25 Aprilie

Spirit rafinat; cu toptanu	115.—
" " cu micu	118.—
" brut cu toptanu	113.—
" " cu mic	116.—

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:	
betrani 380—400 kg.	52—54. cr. p. kg.
tineri 320—330 "	55—56. " " "
" 250—320 "	54—55. " " "
" până 250 "	54—56. " " "
mijlocii 240—260 "	" " "

„Foaia Pedagogică“, ce deja în al IV-lea an apare lunar în Sibiu, în întindere de două coale, sub direcția dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, are în Nr. 5 (din Maiu) următorul cuprins:

Manualele de școală. Tractat de H. Trunk, prelucrat liber de George Dragoiescu (Urmare). — Modele de lecțiuni: Cumpenele și Cântarul, Două lecții din fizică pentru anul al V-lea, de Dr. Ioan Stroia. — Aprecieri importante la dotarea și poziția actuală a învățătorului român, de Iosif Velcean, învăț. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi.

Abonamentul pe an: 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe terenul pedagogic, o recomandăm calduros tuturor învățătorilor noștri.

Tipografia „Tribuna Poporului“
aranzată fiind cu material nou
primește spre executare:
Tipărituri de bancă, Carti, Ori-ce tipărituri.
Invitări la nunta, Anunțuri funebre, etc.
Cele mai moderate prețuri!!

320/1900.

végh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-ában ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1899. 26253. számú végzése következtében Dr. Marta Sándor, lippai által képviselt „Mureșanul“ takarékpénztár javára, Kádár Sofron, Jozsif, Deák Trandafir és Mana Nyisztor ellen 262 kor. s jár. 1899. évi december hó 13 an foganatosított kielégítési végrehajtás lefoglalt és 2000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Mana házánál különféle gazdasági felszerelések és butorok, Deák Jozsifnál különféle gazdasági elmódzitható épületek és felszerelések, Sofron házánál különféle butorok, széna és 20 mm. csöves kukorica nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíróság 1899. évi V. számú végzése folytán 232 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi hó 23. napjától járó 6% kamatai, díj és eddig összesen 112 kor. s ben bírósággal már megállapított költségek erejéig Kádár Sofron, Nyisztor és Deák Jozsif tótvaradi lakásokon leendő eszközzésére évi június hó 9-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzték ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén bealul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is lefoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radnán, 1900. évi május hó 28-ik napjan.

Smikal János
kir. járásbírósági végrehajtó

454 1—1

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

423 10—44

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;
2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertese datorii vechi, de asemenea la dorință anticipiez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși însi i-am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4½ și 5% pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 453 1—3

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F4-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seară
(abstrăgând orele dela 9—11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).
2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).
3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.
4. Morburi de piele învechite, scrofula, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de masajiu sau împachetare. — Intrebuintarea odata costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtlee, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. — Intrebuintarea odata costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuintarea odata: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvalenșilor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oamnilor desvolutați, cari sufer de morburi de inimă și de strimțarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce insumă i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghiarea mea personală.

Dr. A. HECHT,

Arad, strada Templeon, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.